

ПІСЬМЕННІК – МОВА – СТЫЛЬ

Матэрыялы
III Міжнароднай навуковай канферэнцыі,
прысвечанай прафесару Ц. П. Ломцеву

Мінск, 21–22 верасня 2023 г.

**Цімафей Пятровіч Ломцеў
(1906–1972)**

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
Кафедра беларускага мовазнаўства

ПІСЬМЕННІК – МОВА – СТЫЛЬ

Матэрыялы
III Міжнароднай навуковай канферэнцыі,
прысвечанай прафесару Ц. П. Ломцеву

Мінск, 21–22 верасня 2023 г.

Мінск
БДУ
2023

ПАТЭНЦЫЯЛ НАРОДНАЙ ПЕДАГОГІКІ Ў ПАТРЫЯТЫЧНЫМ ВЫХАВАННІ СТУДЭНЦКАЙ МОЛАДЗІ

І. І. Петрашэвіч¹⁾, В. Ю. Рабцэвіч²⁾

¹⁾ *Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт імя А. С. Пушкіна,
бульвар Касманаўтаў, 21, 224016, г. Брэст, Беларусь, i.i.petrashevich@gmail.com*

²⁾ *Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, пр. Незалежнасці, 4,
220030, г. Мінск, Беларусь, rabcevi@bsu.by*

У артыкуле прадстаўлены аналіз павышанай значнасці патрыятычнага выхавання студэнцкай моладзі ў сучаснай Рэспубліцы Беларусь. Цікаvasць да праблемы дыктуе неабходнасць пошуку новых шляхоў і сродкаў, а таксама формаў арганізацыі патрыятычнага выхавання. Разглядаецца патэнцыял народнай педагогікі ў павышэнні якасці патрыятычнага выхавання студэнцкай моладзі ва ўмовах сучаснага адукацыйнага асяроддзя. Прыводзяцца прыклады шляхоў арганізацыі патрыятычнага выхавання сродкамі народнай педагогікі ў сучасным адукацыйным працэсе установой вышэйшай адукацыі.

Ключавыя словы: народная педагогіка; патрыятычнае выхаванне; студэнцкая моладзь; выхаваўчы патэнцыял народнай педагогікі; Рэспубліка Беларусь.

Актуальнае становішча рэчаў у нашай краіне, ды і ў свеце ў цэлым, патрабуе ад адукацыі перагляду ключавых пазіцый у галіне патрыятычнага выхавання студэнцкай моладзі. Патрыятычнае выхаванне студэнцкай моладзі ў цэлым накіравана на засваенне ёю агульначалавечых гуманістычных каштоўнасцей, культурных і духоўных традыцый свайго народа, ідэалогіі беларускай дзяржавы, фарміраванне гатоўнасці да выканання грамадзянскага абавязку і інш.

Патрыятычнае выхаванне падростаючага пакалення з'яўляецца стратэгічным рэсурсам развіцця грамадства. Шэраг нарматыўна-прававых дакументаў, зацверджаных і ўведзеных у дзеянне ў Рэспубліцы Беларусь, пацвярджаюць значнасць патрыятычнага выхавання, абгрунтоўваюць змястоўны бок арганізацыі выхаваўчай работы па патрыятычным выхаванні [4; 5; 7–10], актуалізуюць напрамкі і формы яго рэалізацыі.

Актуальнасць і значнасць патрыятычнага выхавання студэнцкай моладзі спараджае неабходнасць пошуку эфектыўных шляхоў яго рэалізацыі ў сучаснай адукацыйнай практыцы. На наш погляд, такім магутным і дзейным патэнцыялам валодае менавіта народная педагогіка. Цікаvasць да магчымасцяў народнай педагогікі ў патрыятычным выхаванні высокая.

Высока шанавалі значэнне народнай педагогікі і прадуктыўныя народныя ідэі ў выхаванні, прадставіўшы іх аналіз у сваіх працах, такія навукоўцы, як А. П. Арлова, Н. А. Бярдзьеў, У. І. Вадавознаў, В. А. Мікалаеў, Н. І. Пірагоў, Д. І. Пісараў, У. С. Салаўёў, В. А. Сухамлінскі, Н. Г. Чарнышэўскі, К. Д. Ушынскі, А. С. Хамякоў і інш.

Тым не менш патэнцыял народнай педагогікі ў патрыятычным выхаванні студэнцкай моладзі не вычарпаны, таму даследаванне магчымасцяў народнай педагогікі адкрывае ўсё новыя грані яе практычнай рэалізацыі ў адукацыйным працэсе.

Мы не ставім перад сабой мэту ў дадзеным артыкуле вызначыцца з паняццем і зместам патрыятычнага выхавання. Наша ўвага накіравана на вылучэнне і абгрунтаванне практычных шляхоў рэалізацыі сродкаў народнай педагогікі ў патрыятычным выхаванні навучэнскай моладзі.

Цікавасць уяўляе класіфікацыя сродкаў народнай педагогікі, прапанаваная В. А. Мікалаевым. Так, ён вылучае тры групы сродкаў народнай педагогікі:

1) матэрыяльныя сродкі (прырода, дзейнасць, прадметы побыту, прадметы працы, прадметы прыкладнога мастацтва і інш.);

2) духоўныя сродкі (слова, родная мова, фальклор, рэлігія, мастацтва, гульня і інш.);

3) сацыянармаўныя сродкі (традыцыя, абрады, этыкет, грамадская думка і інш.) [6, с. 8].

На наш погляд, дадзеная класіфікацыя можа паслужыць асновай для вылучэння асноўных шляхоў рэалізацыі патрыятычнага выхавання ў адукацыйнай практыцы. У прыватнасці, мы вылучаем, у адпаведнасці з прыведзенай класіфікацыяй сродкаў народнай педагогікі, такія напрамкі ў працы, як:

- тэарэтычнае вывучэнне, абмеркаванне, асэнсаванне назапашанага народнага вопыту патрыятычнай накіраванасці (духоўныя сродкі – словы, родная мова, фальклор, рэлігія, мастацтва, гульня і інш.) і выкарыстанне яго ў паўсядзённай жыццядзейнасці;

- рэканструкцыя розных мерапрыемстваў патрыятычнай накіраванасці, у аснове якіх ляжаць народныя традыцыі, абрады, правілы этыкету і інш.;

- наведванне, жывое «перажыванне» і «сузіранне» матэрыяльнай спадчыны народнай педагогікі патрыятычнай накіраванасці (матэрыяльныя сродкі (прырода, дзейнасць, прадметы побыту, прылады працы, прадметы прыкладнога мастацтва і інш.).

Якія ж сродкі народнай педагогікі з’яўляюцца найбольш дзейснымі ў працы са студэнцкай моладдзю? Даволі цяжка адказаць на пастаўленае пытанне, бо ў гэтым выпадку варта ўлічваць не толькі такую агульную

прымету студэнцкай моладзі, як узрост. Найбольш абгрунтаваным пры выбары сродкаў народнай педагогікі ў патрыятычным выхаванні студэнцкай моладзі будзе, на нашу думку, улік наступных фактараў:

- прафесійная накіраванасць студэнтаў (абраная будучая прафесія);
- наяўнасць (або адсутнасць) схільнасці да творчых відаў дзейнасці;
- сацыяльнае становішча, нацыянальная прыналежнасць як самога студэнта, так і яго блізкіх;
- месца пражывання студэнта (у горадзе навучання або ў рэгіёне);
- псіхалагічныя і асобасныя асаблівасці студэнтаў;
- асобнае прыняцце і ўспрыманне такіх формаў узаемадзеяння.

Строгія патрабаванні да аб'ёму матэрыялаў не дазваляць нам разгледзець увесь спектр сродкаў народнай педагогікі. Таму мы прывядзём прыклады найбольш паказальных і дзейсных практык рэалізацыі сродкаў народнай педагогікі ў патрыятычным выхаванні студэнцкай моладзі ва ўмовах адукацыйнага асяроддзя ўстанова вышэйшай адукацыі.

Так, на наш погляд, найбольш дзейсным патэнцыялам у патрыятычным выхаванні студэнцкай моладзі валодаюць такія сродкі народнай педагогікі, як прырода, працоўнае выхаванне, народныя традыцыі.

Прырода – адзін з найважнейшых сродкаў народнай педагогікі. Для студэнта яна не толькі асяроддзе пражывання, але і родная старонка, Радзіма. Прырода роднага краю мае невытлумачальную ўладу над чалавекам. Патрыятызм – гэта, перш за ўсё, любоў да ўсяго таго, што акружае кожнага з нас, любоў да роднай прыроды [2, с. 6].

Этнаэкалагічнае выхаванне, на думку С. М. Ёлкіна, разумеецца ў педагагічнай навуцы як:

- далучэнне да духоўна-маральнай спадчыны і культуры свайго народа;
- фарміраванне цікавасці да прыроды роднага краю, фарміраванне сістэмы ведаў пра яе разнастайнасць, пра народныя звычаі і традыцыі;
- выхаванне эмацыянальна-каштоўнасных адносін да этнакультурнага і прыроднага асяроддзя і экалагічных паводзін з улікам узроставых асаблівасцей [3, с. 40].

Працоўнае выхаванне студэнцкай моладзі з'яўляецца найважнейшым абавязкам як бацькоў, так і ўстаноў адукацыі. Народ Беларусі, нашы продкі ў сваім гістарычным развіцці стварылі высокую педагагічную культуру, у якой перадача падростаючаму пакаленню сацыяльна-маральнага вопыту папярэдніх пакаленняў ажыццяўлялася праз працу, добрасумленную сумесную стваральную дзейнасць дзяцей і дарослых. Роля працы зводзіцца не толькі да задавальнення матэрыяльных патрэб чалавека, але і да фарміравання сукупнасці рыс, якія спрыяюць гар-

манічнаму развіццю асобы. Без працы няма ні фізічнага, ні маральнага выхавання. Разам з тым без працы няма і паўнаважнага разумовага выхавання.

Народныя традыцыі адносяцца да найбольш дзейных сродкаў народнай педагогікі. Народныя традыцыі можна разумець як аб'ект і працэс сацыяльна-культурнай спадчыннасці. Яны акумулююць у сабе педагогічны вопыт многіх пакаленняў, што адлюстроўвае спецыфіку нацыянальнага выхавання. Звернуты ў будучыню, ён мае на мэце выкарыстанне раней атрыманых ведаў для арганізацыі жыцця сучасных пакаленняў.

Раней далучэнне моладзі да нацыянальнай культуры праходзіла натуральным шляхам: сама народная традыцыя забяспечвала неабходны ўзровень жыццёва-маральнай і мастацка-эстэтычнай выхаванасці маладога пакалення. Цяпер гэту традыцыю закліканы падтрымліваць установы адукацыі, якія разам з сям'ёй, установамі культуры ствараюць эфектыўную сістэму ўваходжання моладзі ў свет нацыянальнай культуры.

Народныя традыцыі, на думку Н. В. Адаевай, развіваючы паважлівае стаўленне да звычаяў і традыцый продкаў, добрабычліва сцвярджаюць у стасунках з іншымі людзьмі, нацыянальнае адзінства, маюць вялікі патэнцыял у патрыятычным выхаванні вучнёўскай моладзі [1, с. 41].

Такім чынам, прырода, працоўнае выхаванне і традыцыі валодаюць дзейным патэнцыялам у патрыятычным выхаванні моладзі.

Асноўная мэта працоўнага выхавання – перадача моладзі вытворчых ведаў, уменняў і навыкаў, падрыхтоўка годнай змены. Пазнаючы традыцыі і звычаі, маладыя людзі становяцца захавальнікамі нацыянальнай самабытнасці. Глыбокае пазнанне традыцый пашырае круггляд маладых людзей, развівае пачуццё грамадзянскай адказнасці, выхоўвае любоў да Радзімы.

Такім чынам, практыка паказвае, што адзіны шлях арыентацыі студэнцкай моладзі на агульначалавечыя каштоўнасці патрыятычнага выхавання ёсць нацыянальная культура, этнатрадыцыі, вывучэнне якіх дапамагае не толькі глыбока асэнсаваць гісторыю свайго народа, але і фарміраваць сваю грамадзянска-патрыятычную самасвядомасць.

БІБЛІАГРАФІЧНЫ СПІС

1. Адаева, Н. В. Патриотическое воспитание средствами народной педагогики / Н. В. Адаева // Академический вестник Института педагогического образования и образования взрослых РАО. Человек и образование. – 2013. – № 1 (34). – С. 38–43.
2. Волков, Г. Н. Этнопедагогика: учеб. для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений / Г. Н. Волков. – М. : Издательский центр «Академия», 1999. – 129 с.

3. Ёлкин, С. М. Патриотическое воспитание детей средствами народной педагогики / С. М. Ёлкин // Вестник НовГУ. – 2017. – № 4 (102). – С. 39–42.

4. Закон Республики Беларусь от 5 октября 2022 г. № 205-З «Об изменении Закона Республики Беларусь «Об основах государственной молодежной политики» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://bsu.by/upload/All_units/dissertac.pdf. – Дата доступа: 07.10.2023.

5. Закон Республики Беларусь от 7 декабря 2009 г. № 65-З «Об основах государственной молодежной политики» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bsu.by/upload/ZakonRB-ob-osnovah-gos-molo-politiki.pdf>. – Дата доступа: 07.10.2023.

6. Николаев, В. А. Теория и методика формирования этнопедагогической культуры будущего учителя : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01. / В. А. Николаев. – М., 1998. – 277 с.

7. Постановление Совета Министров Республики Беларусь от 29 января 2021 г. № 57 «О Государственной программе “Образование и молодежная политика” на 2021–2025 годы» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bsu.by/upload/gos-pr-obrazovanie-molod-politika-2021-2025.pdf>. – Дата доступа: 07.10.2023.

8. Постановление Совета Министров Республики Беларусь от 19 июня 2021 г. № 349 «О Стратегии развития государственной молодежной политики Республики Беларусь до 2030 года» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://bsu.by/upload/C22100349_1624395600.pdf. – Дата доступа: 07.10.2023.

9. Постановление Совета Министров Республики Беларусь от 29 декабря 2021 г. № 773 «О Программе патриотического воспитания населения Республики Беларусь на 2022–2025 гг.» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://bsu.by/upload/All_units/dissertac/.pdf. – Дата доступа: 07.10.2023.

10. Программа непрерывного воспитания детей и учащейся молодежи на 2021–2025 гг. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://bsu.by/upload/programma-vospitaniya-2021-2025.pdf>. – Дата доступа: 07.10.2023.

ЗМЕСТ

ПРАДМОВА	5
РАЗДЕЛ I. ЦІМАФЕЙ ПЯТРОВІЧ ЛОМЦЕЎ	8
Жизнь и научная деятельность Т. П. Ломтева (1906–1972)	8
Список научных работ Т. П. Ломтева	13
<i>Булахов М. Г.</i> Ломтев Тимофей Петрович	22
<i>Трошина Н. Н.</i> Тимофей Петрович Ломтев	36
РАЗДЕЛ II. З ЛІНГВІСТЫЧНАЙ СПАДЧЫНЫ Ц. П. ЛОМЦЕВА	47
О построении аналитико-смыслового словаря русского языка	47
О синтаксических соответствиях тождества и различия в глагольно-именных сочетаниях в славянских языках	58
К вопросу о причинно-следственных отношениях в развитии структуры языка	77
РАЗДЕЛ III. ПРАЦЫ Ц. П. ЛОМЦЕВА Ў СУЧАСНЫМ АСВЯТЛЕННІ	90
<i>Караткевіч І. І.</i> Гістарычная непарыўнасць развіцця беларускай мовы (Ц. П. Ломцеў. «Белорусский язык»)	90
<i>Прыгодзіч М. Р.</i> Цімафей Ломцеў: з гісторыі адной публікацыі	95
РАЗДЕЛ IV. АКТУАЛЬНЫЯ ПРАБЛЕМЫ МОВАЗНАЎСТВА	100
<i>Басалыга П. С.</i> Трыяда інтэнцый у стылізаваным тэлефонным дыялогу	100
<i>Важнік С. А.</i> Сінтаксіс дзеяслова <i>смяяцца</i> ў сінхраніі і дыяхраніі: <i>смяяцца з каго-н.</i> vs. <i>смяяцца да каго-н.</i>	106
<i>Виноградова Е. Н.</i> Развитие идей М. В. Всеволодовой (объективное описание русских предложных единиц)	113
<i>Гапоненка І. А.</i> Анамастычны слоўнік беларускіх народных гаворак: актуальнасць стварэння, прынцыпы складання, структура	122
<i>Запрудскі С. М.</i> Першыя назіранні XIX ст. аб беларускай мове	128
<i>Конюшкевіч М. І.</i> Международный проект М. В. Всеволодовой «Грамматика славянского предлога»: результаты и перспективы	132
<i>Кахно Т. А.</i> Эргонімы горада Калінкавічы	142

<i>Кулеш Г. І.</i> Пераклад <i>Кодекса Рэспублікі Беларусь о браке и семье</i> (1999 г.): тэрміналагічныя знаходкі і страты	149
<i>Куліковіч У. І.</i> Моўныя адметнасці рукапіснага канспекта лекцый «Якасны хімічны аналіз» (Гомель, 1934)	158
<i>Куліковіч У. І., Хваленя С. В.</i> Беларуская мова ў навукова-папулярных часопісах сучаснай Беларусі	164
<i>Лапцёнак А. М.</i> Беларускамоўная версія шматмоўнага тэзаўруса AGROVOC: некаторыя пытанні выбару тэрмінаў	169
<i>Любецкая К. П.</i> Беларускі вучэбны тэкст перыяду Першай сусветнай вайны: зместавае напаўненне.....	177
<i>Ляшук В. М.</i> Аспекты канцэптуалізацыі нацыянальнай літаратурнай мовы беларускімі і славацкімі пісьменнікамі: параўнальны аналіз	184
<i>Макарэвіч А. В.</i> Састарэлыя абарончыя назвы ў сучаснай беларускай мове	194
<i>Марчанка Д. Г.</i> Англамоўны сеціўны слэнг у штодзённым камунікаванні	202
<i>Прыгодзіч А. А.</i> Вытворча-гаспадарчыя тапонімы суфіксальна-флексійнага ўтварэння	212
<i>Пустошило Е. П.</i> Усложненныя квантатывы в современном дискурсе	215
<i>Савіцкая І. У.</i> Малітоўны падстыль як адна з разнавіднасцей канфесійнага стылю сучаснай беларускай мовы.....	225
<i>Садоўская А. Л., Новік Г. В.</i> Афарыстычная інтразона канцэпту «радзіма» ў беларускай мове.....	232
<i>Супрыновіч О. Е.</i> Метафорызацыя тэрмінаў в белорусском и немецком языках.....	247
<i>Чайка Н. У.</i> Канцэпцыі сінтаксічных тыпалогій у сучаснай лінгвістыцы	252
<i>Чахоўскі Г. К.</i> Інтэрнэт-лінгвістыка як навукова-тэарэтычная дысцыпліна	258
<i>Шаршнёва В. М.</i> Лацінскі шрыфт як сродак актуалізацыі прагматычнага патэнцыялу мастацкага празаічнага тэксту	266
РАЗДЗЕЛ V. МОВА МАСТАЦКАЙ ЛІТАРАТУРЫ	274
<i>Балабановіч І. С.</i> Метаязыковая рэфлексія в поэзии Давида Самойлова.....	274
<i>Будько І. В., Чжан Цимин.</i> Лексико-семантическое поле «похвала/наказание» в аспекте формирования личности ребенка (на материале русской классической литературы XIX в.)	284
<i>Глушыцкі Л. У.</i> Мова драмы «Апошняя спатканне» Уладзіслава Галубка і яе ацэнка Максімам Гарэцкім	295
<i>Гурыновіч Ю. А.</i> Сінтаксіс прозы М. Гарэцкага (на матэрыяле аповесці «На імперыялістычнай вайне»)	301

<i>Карнеева В. І.</i> Трансфармацыя фразеалагічных адзінак у мастацкім тэксце як сродак стварэння экспрэсіўнасці (на матэрыяле мастацкіх твораў У. Караткевіча)	307
<i>Мантур А. Я.</i> Індывідуальна-аўтарскія неалагізмы Янкі Купалы і іх эквіваленты ў перакладзе на рускую мову	314
<i>Марозава А. А.</i> Новыя значэнні слоў у аўтарскай мове і мове СМІ: ад памылкі да наватарства	319
<i>Назаранка Ю. В.</i> Выслоўны патэнцыял паэмы «Новая зямля» Якуба Коласа.....	327
<i>Солахаў А. В., Крук Б. А.</i> Словатворчасць Пімена Панчанкі.....	340
<i>Чарнаброўкіна Н. У.</i> Складаныя наватворы ў паэзіі Міколы Шабовіча.....	350
РАЗДЗЕЛ VI. ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ.....	357
<i>Макітрук С. М.</i> Складаназалежныя сказы з даданымі месца ў помніках старабеларускай пісьменнасці.....	357
<i>Мароз В. К.</i> Асаблівасці сінтаксічнай арганізацыі летапіснага тэксту (на матэрыяле «Летапісца вялікіх князёў літоўскіх»)	362
<i>Паляшчук Н. В.</i> Даданыя азначальныя сказы ў «Трыбунале абывацелям Вялікага Княства Літоўскага» (1586).....	368
<i>Пахірка В. У.</i> Да пытання аб семантычнай адаптацыі германізмаў старабеларускай мовы ў фальклорна-дыялектных запісах XIX – пачатку XX ст.	375
<i>Свістунова М. І.</i> Малавядомыя беларускамоўныя тэксты XVIII ст.: знаходкі, вывучэнне, публікацыя	380
<i>Ярмоленка Э. В.</i> Даданыя дапаўняльныя сказы ў старабеларускай мове (на матэрыяле летапісу Красінскага).....	388
РАЗДЗЕЛ VII. ЛІТАРАТУРАЗНАЎСТВА. ФАЛЬКЛАРЫСТЫКА. КУЛЬТУРАЛОГІЯ.....	394
<i>Анапрэенка Н. Я.</i> Станаўленне і эвалюцыя творчай індывідуальнасці М. Багдановіча: сучасная рэцэпцыя праблемы	394
<i>Бельскі А. І.</i> Гістарызацыя паэзіі і паэтызацыя мінулага (на прыкладзе лірычнай творчасці Р. Семашкевіча)	400
<i>Вострыкава А. У.</i> Ладзіслаў Фукс «Варыяцыі для цёмнай струны»: праблематыка, паэтыка рамана	405
<i>Дзюкава Э. Ю.</i> Кампаратывістыка як плён міжуніверсітэцкага дыялогу.....	411
<i>Кухальская А. Р.</i> Вобразы-сімвалы паэтычнага зборніка «Credo» У. Дубоўкі.....	421
<i>Лук'янава Т. В.</i> Бываліца: камунікатыўная стратэгія і стыль жанравага выказвання.....	425

<i>Марозава Т. А., Дзянісенка В. С.</i> Спецыфікацыя праяўленняў сацыядынамікі відаў і жанраў беларускага гарадскога фальклору на сучасным этапе.....	430
<i>Михайлова Е. В.</i> Концептуальная картина мира П. Труса.....	436
<i>Пауль-Кирокосянц Г. А.</i> Образ как концепт культуры личности.....	445
<i>Рагойша В. П.</i> Буйны здабытак беларускага санетапісання: вянок вяноў вяноў санетаў Соф’і Шах.....	452
<i>Рубаник Т. В.</i> Причины варьирования стиля эпистолярного жанра в Италии: от Античности до Возрождения.....	463
<i>Селібірава Л. У.</i> Сямейна-абрадавыя песні Горацкага раёна Магілёўскай вобласці і іх моўныя асаблівасці.....	469
<i>Сомов С. Э.</i> Личность автора в первых словах Георгия Конисского на Могилевско-Белорусской епископской кафедре.....	474
<i>Сьянова А. Е.</i> Диалог культур в аспекте сравнительно-типологического литературоведения.....	480
<i>Шлемен Ю. А.</i> Вобраз Прагі ў зборніку Я. Сэйферта «Горад у слязах».....	487
<i>Шматкова І. І.</i> Рэпрэзентацыя вобраза лірычнай герані ў беларускай жаночай паэзіі пачатку ХХ ст.	493

РАЗДЗЕЛ VIII. МЕТОДЫКА ВЫКЛАДАННЯ ФІЛАЛАГІЧНЫХ ДЫСЦЫПЛІН. ПЕДАГОГІКА.....499

<i>Булаўкіна І. У.</i> Сістэма практыкаванняў па навучанні вучняў тэкстаўтаральным марфалагічным сродкам беларускай мовы.....	499
<i>Давидович Т. Г., Козелецкая И. Н., Шабан О. П.</i> Роль и значение литературы при обучении иностранному языку.....	509
<i>Давыдава Г. М.</i> Пераказ як форма экзамену: аналіз зборніка тэкстаў.....	515
<i>Зубовская Н. К.</i> Работа с текстом на занятиях по иностранному языку как один из методов обучения межкультурной компетенции.....	521
<i>Петрашэвіч І. І., Рабіцэвіч В. Ю.</i> Патэнцыял народнай педагогікі ў патрыятычным выхаванні студэнцкай моладзі.....	526
<i>Савина Т. А.</i> Трудности восприятия художественного и публицистического текста иностранцами гражданами (по материалам сертификационного тестирования).....	531
<i>Чахоўская Т. Л.</i> Лінгвакраіназнаўчая кампетэнцыя выкладчыка беларускай мовы як замежнай.....	538
<i>Шахаб В. В.</i> Беларуская мова ў кітайскай адукацыйнай прасторы: агляд вучэбных і навуковых выданняў.....	546
<i>Якуба С. М.</i> Рэалізацыя кампетэнтнаснага падыходу пры выкарыстанні дыдактычных і дыягнастычных матэрыялаў у практыцы навучання беларускай мове.....	554

Навуковае выданне

ПІСЬМЕННІК – МОВА – СТЫЛЬ

**Матэрыялы
III Міжнароднай навуковай канферэнцыі,
прысвечанай прафесару Ц. П. Ломцеву**

Мінск, 21–22 верасня 2023 г.

У аўтарскай рэдакцыі

Адказы за выпуск *М. І. Свістунова*

Падпісана да друку 04.12.2023. Фармат 60×84/16. Папера афсетная.
Друк лічбавы. Ум. друк. арк. 32,9. Ул.-выд. арк. 32,04.
Тыраж   экз. Заказ   .

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт.
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы,
распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/270 ад 03.04.2014.
Пр. Незалежнасці, 4, 220030, Мінск.

Аддрукавана з арыгінал-макета заказчыка